

artistic în ea?

Zori de literatură dramatică, de limbaj teatral incitant strigă Uiuui! Alexandru Uiuui, în piesa **În așteptarea lui Godete**. Stângăciile textului au norocul că participă la ambiguitatea lui generală. E greu de relatat altceva despre **...Godete** decât jocul de planuri dramatice, spectaculos în sine. Grupuri de personaje, aparținând unor

universuri disparate, se combină surprinzător în a doua parte a textului, creând un halou poetic de tipuri umane și situații. Un fel de drama-modelism și bricolaj, destul de în vogă în Europa postmodernă, puțin cultivat la noi. Noi... ne păstrăm încă sub tirania poveștii și exaltăm conflictul ca unic producător de scânteie dramatică, ignorând tocmai

virtuțile esențial dramatice ale jocului. Căci jocul distribuie elementele teatrale într-o relație de complementaritate și nu obligatoriu de adversitate, domnule Dumitru Solomon. Noroc că teatrul domniei voastre nu se limitează la postulatul poveștii și al "conflictului" în care credeți (ca teoretician). Și se dedică jocului.

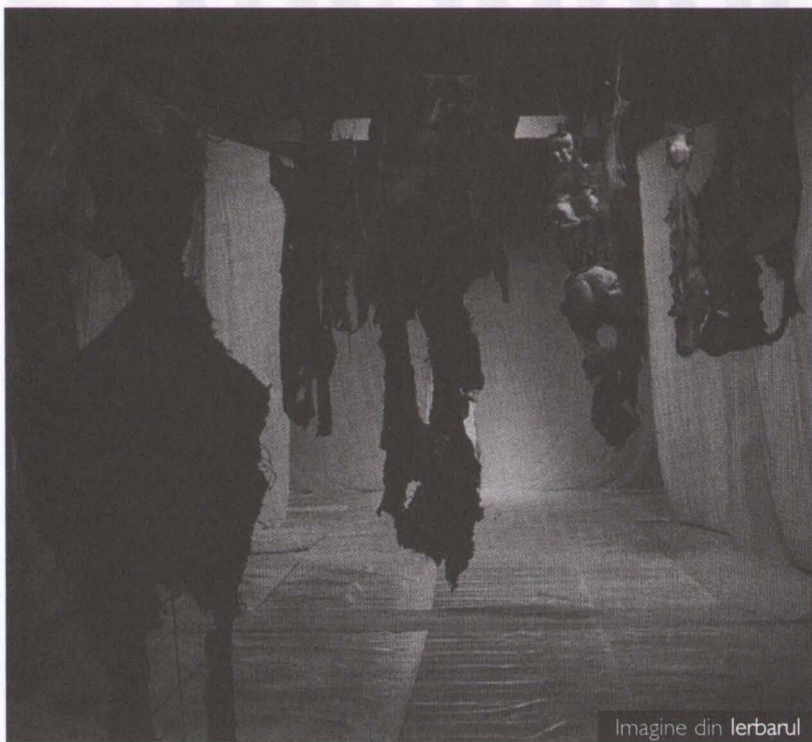
Sebastian-Vlad Popa

Magia de dincolo de Cuvânt

Încă o dată, în cadrul Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu, ne-am dat seama că polonezii știu să facă astfel încât prezența lor la asemenea reuniuni să sugereze ceva din căutările înnoitoare, din autenticitatea și adâncimea preocupărilor circumscrise și lumii în care trăim, dar și destinului artei teatrale. Astfel, la numai 48 de ore de la acel spectacol surprinzător prin realism și grotesc, prin nonconformism și o incendiară demitizare a normelor, realizat la Teatrul Provisorium de patru actori minunați, într-un decor limitat la câteva scaune, după **Ferdynurke** de "rebelul" Witold Gombrowicz (romanul a apărut și la noi, nu demult, la Editura "Univers"), în care autorul vedea "o parodie a poveștii filozofice în stil voltairian" (dar, pe scenă, violența dialogului și a reacțiilor amintește de Albee), publicul avea să asiste la o superbă demonstrație de "magie" emoțională, prin reprezentarea cu **Ierbarul**, oferită de Leszek Madzik, celebrul fondator al Scenei Plastyczna, de pe lângă Universitatea catolică din Lublin. De la autor, regizorul spectacolului și conducătorul trupei, aflăm că acest teatru, cunoscut astăzi în toată lumea, își bazează activitatea pe sprijinul municipalității și al universității, spectacolele fiind

pregătite în spațiul amfiteatrelor, mai ales în vacanțe, când sălile sunt libere. După ce, cu ani în urmă, această trupă a prezentat spectacole la Piatra Neamț și București, iată-i acum la Sibiu,

centrul acestei ambiante, populată de siluete și mișcări misterioase, ori, în final, de forme mortificate ce ne invadează, spânzurate din "podul" scenei, se află căderea și decăderea

Imagine din Ierbarul

într-o lecție năucitoare de teatru-imagine, fără text, în care lumina și umbra, plasticitatea expresiilor corporale și a "măștilor" (unele dintre ele, inspirate din sculpturile Alinei Szapocznikow), impulsurile muzicale și obiectele de recuzită construiesc laolaltă emoții puternice, grăbite să întrecă forța de persuasiune a cuvintelor. În

omului, chinuitoarea lui nevoie de a reface drumul către sensul și misterul în care își află sorgința însuși spectacolul vieții. Totul se petrece pe scenă, unde cei 40-50 de spectatori se află la doar doi pași de acest clar-obscur configurat ca o "cutie" magică, în care și siluetele, și eșarfele (albe sau negre) sau permanenta metamorfoză cro-

matică ce le învăluie alcătuiesc un discurs despre mizeria și măreția omului în fața destinului, despre eterna sa pribegie în căutarea paradisului pierdut. Este un spectacol scurt, de numai 20 de minute, dar cu atât mai tulburător, în care însăși simplitatea nudă a elementelor discursului scenic dobândește o uiașă încărcătură psihologică, un impact emoțional ieșit din comun. Un spectacol al efectelor vizuale ce fac inutil cuvântul. Fondatorul teatrului declară: "Este o relație directă între zgârcenia mijloacelor de expresie și numărul cuvintelor din piesele mele. Prin maturizare,

cred că am ajuns la tăcere, așa cum alții au ajuns, probabil, la elocință. Singurul lucru esențial pe care îl pot numi, cu privire la spectacolul meu, este titlul. Restul trebuie văzut și trăit, ca o autentică experiență". Într-adevăr, neliniștea înțeleșurilor pe care "imaginile" lui Madzik le rostesc în cele 20 de minute, cu privire la naștere și moarte, la început și sfârșit ori la puterea omului de a accede la adevăr reprezintă pentru spectator o memorabilă experiență inițiativă. Iar iscusința cu care acest magician pecetluiește mariajul dintre lumină și întuneric, dintre sacru și profan, dintre nădejde

și deznădejde reprezintă ea însăși un însemn de har ce pare să îndumnezeiască și "cutia" în care are loc ceremonialul, și pe spectatori. Regizorul spunea: "Am convingerea că există sfere ale realității umane care suferă când sunt descrise în cuvinte. Există metode mai potrivite, expresii mai inspirate pentru a ne releva adevărul". Și, o dată acest adevăr rostit, prin imagini, artiștii polonezi nu au vrut, probabil, să ne răpească bucuria de a pleca de la spectacol îmbogățiți cu mister, cu neliniște, cu o experiență autentică.

Ion Parhon

f festivaluri

Chișinău

Identitate pregnantă

Renăscut, după 1990, din propria cenușă, teatrul basarabean s-a făcut remarcat prin tendințele de înnoire a limbajului scenic promovate mai cu seamă de tinerii regizori care, prin spectacolele realizate, au reținut atenția nu numai a spectatorilor și criticilor locali, ci și a acelor de peste Prut. Multe din creațiile lor – **Așteptându-l pe Godot, Regele moare, Cântărețul cheal, Chirița în provincie, Voci în lumina orbitoare, Revizorul**, montate de Petru Vutcărău la Teatrul "Eugène Ionesco", **Un veac de singurătate, Anna Karenina, Steaua fără nume, Hamlet**, montate de Sandu Vasilache la Teatrul Național "Mihai Eminescu", **Hamlet și Don Juan**, montate de Mihai Fusu la Teatrul "Lucefărul" – au fost prezentate și s-au bucurat de succes la diverse festivaluri naționale și internaționale. Dacă, la capitolul spectacolelor

meritorii, teatrul basarabean stă bine, în schimb manifestările de gen sunt puține, lipsa cvasi-generală a banilor sufocând, pur și simplu, activitatea artistică din Republica Moldova. De aceea, rarele festivaluri teatrale se cuvin a fi salutate atunci când se impun printr-o identitate pregnantă.

E cazul Bienalei Teatrului "Eugène Ionesco" din Chișinău, manifestare ajunsă la a III-a ediție (după cele din 1995 și 1997), care a reunit anul acesta, între 25 mai și 2 iunie, producții din șapte țări (Republica Moldova, România, Rusia, Franța, Japonia, Cehia, Italia), într-o paletă foarte bogată de genuri și formule artistice, multe dintre ele fiind vârful spectacologice, spre satisfacția celor doi directori artistici (dramaturgul Val Butnaru și regizorul Petru Vutcărău).

De la imaginile șocante, grotesc-deformatoare din spectacolul Naționalului craiovean

cu **Ubu Rex cu scene din Macbeth**, creat de Silviu Purcărete, la cadrul feeric, de o deosebită plasticitate, din **Visul unei nopți de vară**, montat de Petru Vutcărău la Teatrul "Eugène Ionesco"; de la modernitatea viziunii regizorale a lui Ion Sapdaru care, la Teatrul "Mihai Eminescu" din Botoșani, a reinterpretat **Hamlet** în cheie acut politică, la burlescul, farsa și caricaturalul din savuroasa comedie **Noaptea încurcăturilor**, înscenată de Petru Vutcărău la Teatrul Mic; de la pantomima și clowneria trupei Teatrului "Farsi" din Sankt-Petersburg, care a prezentat un spectacol avangardist, impecabil imaginat de Viktor Kramer și excelent interpretat de cele **6 personaje în căutarea vântului**, la musicalul agreabil **O întâmplare caraghioasă s-a petrecut în drum spre forul roman** de Shevelove/Gelbart, creat de Anatol Durbală la TN "Mihai Eminescu" din Chișinău;